

Uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilmiş olan boru ve montaj malzemeleri için idarenin yazılı izni olmaksızın ihzarat bedeli ödenmesi Sulaması İşine ilişkin 20..yılı, hakediş ödemeleri ile, uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilmiş olan boru ve montaj malzemeleri için idarenin yazılı izni olmaksızın ihzarat bedeli ödenmesi

Kamu İdaresi Türü
yazdır

Diğer Özel Bütçeli İdareler

kararı

Yılı 2014

Dairesi 8

Dosya No 41274

Tutanak No 43050

Tutanak Tarihi 3.5.2017

Kararın Konusu İhale Mevzuatı ile İlgili
Kararlar İlgili Daire Kararı için tıklayın

Uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilmiş olan boru ve montaj malzemeleri için idarenin yazılı izni olmaksızın ihzarat bedeli ödenmesi

150 sayılı İlam'ın 5'inci maddesi ile, ... Sulaması İşine ilişkin 2014 yılı hakediş ödemeleri ile, uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilmiş olan boru ve montaj malzemeleri için idarenin yazılı izni olmaksızın ihzarat bedeli ödenmesi nedeniyle ...-TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Harcama Yetkilisi ... ile Diğer Sorumlular ... sırasıyla 41324, 41323 ve 41365 sayılı dosyalarda yer alan temyiz dilekçelerinde özetle;

Sözleşme eki DSİ Birim Fiyat Tariflerinin İhzarat İşleri Uygulama Kriterleri bölümünde "İhzarat bedellerinin ödenebilmesi için malzemenin iş başına getirilmiş olması ve iş başında ölçülmesi gereklidir. İhzarat malzeme miktarı; projelere göre hesapla bulunan miktarı hiçbir şekilde geçemez ve inşaat bünyesine girecek malzemeye ihzarat bedeli ödenir..." denilmekte olup ihzarat miktarının iş programındaki yılı ihtiyacına göre değil, projesine göre olacağını daha işin başında ihale dokümanında açıkça belirtildiğini;

İşin devamı sırasında bu sebeple iş programındaki imalatlara uygun olup olmadığına bakılmaksızın müteahhit tarafından işbaşına getirilen ihzarat malzemesinin İdarenin kontrol teşkilatınca tutanak altına alındığını ve hakedişlere konularak İdarece ödemesinin gerçekleştirildiğini; İdarenin Sözleşme eki Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesinin Geçici Hakediş Raporları başlıklı 39'uncu maddesi çerçevesinde hakedişlerde düzeltme yetkisi var iken bu hakedişler, dolayısıyla içerisindeki tespit tutanaklarına dayalı ihzarat miktarı, İdarece düzeltilmeden onaylanarak ihzarat ödemesinin yapıldığını; bu durumun, İdarenin önce yazılı izin vermesi, sonrasında ödemesini yapması sürecindeki işlemlerin tek bir evrak olarak hakediş üzerinde izin ve ödemeyi birleştirmesi durumu olduğunu; zaten hakedişin ödenmesinin zımnen uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzarat yapılması izni anlamına geldiğini;

Ayrıca, yılsonunda verilen ek ödeneklerin değerlendirilmesi amacıyla ihzarat yapıldığını; bir sonraki yılın başlangıç ödeneklerinin hem yeterli olmadığını, hem de serbest bırakmanın geç ve oranının düşük olduğunu; bu sebeple bir sondaki çalışma sezonunda hızlı hareket edilerek yapılan ihzaratların ödenek açılana kadar imalata dönüştürülmesinin sağlanarak işte gecikmeye neden olmadan ilerleme sağlandığını;

Sözleşme eki DSİ Birim Fiyat Tariflerinin İhzarat İşleri Uygulama Kriterleri bölümünde "...inşaat bünyesine girecek malzemeye ihzarat bedeli ödenir..." denildiğini ve ihzarat ödemelerinin "05." ile başlayan poz numaraları ile gösterildiğini; DSİ Genel Müdürlüğü 2886 sayılı Kanuna göre ihale edilen işlerin eki olan DSİ Birim Fiyat Tariflerinde ihzarat ödenebilecek kalemlerin toplu olarak ilan ettiğini ve

sözleşmelere ek olarak konulmasını temin ettiğini; dolayısıyla daha işin başında hangi işlerde ihzarat olacağını DSİ tarafından belirlenmiş olduğunu; genel olarak "08." ile başlayan ihzarat pozlarının tarifinde; "...fabrika veya depodan satın alınması, taşıtlara yükletilerek şantiye deposuna kadar taşındıktan sonra boşaltılması, istifi ve muhafazası..." işleri karşılığı olarak fabrikada uygun görülen malzemelerin şantiye sahasına geldikten sonra ihzarat bedelinin ödendiğini; DSİ Birim Fiyat Tariflerinin İhzarat İşleri Uygulama Kriterleri başlığı altında belirtilen ve Birim Fiyat Cetvelinde fiyatı bulunan malzemelerin dışındaki malzemelere ihzarat ödenmesi gibi bir keyfi uygulama olmadığını;

Ayrıca söz konusu boru ve ekipmanların temini için yüklenicinin, malzemeleri temin edeceği fabrikayı idareye bildirerek üretici firma hakkında idarenin uygun görüşünü aldığını, uygun görülen fabrikada üretimi yapılan malzemelerin, idarece görevlendirilen heyet tarafından, yapılan test ve muayeneler sonucu, şartnamelerine uygun bulunmaları halinde, inşaat mahalline sevkine izin verildiğini; şantiyeye getirilen malzemelerin tutanakla tespit edilerek hakedişe konulmaları halinde ihzarat malzemesi niteliği kazandığını; bu nedenle, ihzaratın hakedişe dahil edilmiş olmasının, idarenin izni ile yapıldığını gösterdiğini ve ayrıca bir belgeye ihtiyaç bulunmadığını;

İlama konu 92-101 sayılı hakedişlerde 2014 yılında ihzarat yapılmamış olsa idi 2015 yılı fiyatları ile ödeme yapılacağı dikkate alındığında, 2015 yılı fiyatlarıyla 13.259.446,37 TL tutarında ödeme olacağını; dolayısıyla ihzarat bedeli ödemesinin 2014 yılı içerisinde yapılmış olmasının kamuya yararınının "13.259.446,37 – 12.495.591,47 = 763.854,904 TL" olduğunu; Ayrıca, 2015 yılı içinde yapılan hakedişlerde 1.017.915,76 TL + 126.160,69 TL = 1.144.076,45 TL ihzarat

kesintisi yapıldığını; kamu mali yönetimin yapısı ve işleyişini belirleyen 5018 sayılı Kanunun gereği olarak kaynakların etkili ve ekonomik kullanılmasının sağlandığını ve ihzarat malzemelerinin 2015 yılında yeni fiyatlarla alınması önlenerek 763.854,904 TL ve sözleşmenin gereği olarak 1.144.076,45 TL ihzarat kesintisi 2015 yılında yapılarak toplam (763.854,904 + 1.144.076,45 =) 1.907.931,35 TL kamu faydası sağlandığını;

İlam metninde belirtildiği gibi kamu zararının ... TL olmadığını, tam aksine kamu yararının gözetildiğini ve sadece ihzarat kesintisi ile 1.144.076,45 TL'nin 2015 yılı hakedişlerinde müteahhitten alındığını; İdarenin uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzarat yapılmasına ilişkin yazılı iznin, izin ve hakediş onay makamının aynı olması sebebiyle hakediş onaylanarak verildiğini belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmişlerdir.

Başsavcılık mütalaasında;

“Dilekçede özetle, 03.12.1997 tarihinde ... İnş. Taah. Tic. AŞ. ve ... İnş.San.Tic. AŞ. ye ihale edilen ‘‘... Sulaması” işinde 2014 yılı hakediş ödemeleri ile uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilmiş olan boru ve montaj malzemeleri için idarenin yazılı izni olmaksızın bedel ödendiği gerekçesiyle ... TL tutarındaki kamu zararının tazminine hükmolünmüş ise de, Sözleşme eki DSİ Birim Fiyat Tarifleri ihzarat İşleri Uygulama Kriterleri bölümünde “İhzarat bedellerinin ödenebilmesi için malzemenin işbaşına getirilmiş olması ve işbaşında ölçülmesi gereklidir. İhzarat malzeme miktarı; projelere göre hesapla bulunan miktarı hiçbir şekilde geçemez ve inşaat bünyesine girecek malzemeye ihzarat bedeli ödenir..” denilmek suretiyle ihzarat miktarının iş

programındaki yıllık ihtiyacına göre değil, projesine göre olacağına daha işin başında ihale dokümanında açıkça belirtildiği, bu nedenle iş programındaki imalatlara uygun olup olmadığına bakılmaksızın müteahhit tarafından işbaşına getirilen ihzarat malzemesinin İdarenin kontrol teşkilatınca tutanak altına alındığı ve hakedişlere konularak ödemesinin gerçekleştirildiği, hakedişin ödenmesinin zımnen “uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda” ihzarat yapılması izni anlamına geldiği ifade edilmekte ve 2014 yılı içerisinde ihzarat bedeli Ödemesinin yapılmış olmasının kamuya 763.854,90 TL yarar sağladığı ileri sürülerek tazmin hükmünün kaldırılması talep edilmektedir.

“İhzarat malzeme miktarı; projelere göre hesapla bulunan miktarı hiçbir şekilde geçemez” ifadesi projede öngörülen malzeme miktarından daha fazla malzemeye ihzarat bedeli ödenmesini engellemek için getirilmiş bir hükümdür. Bir üst sınır belirlenmiştir. Bu hüküm, başka hiçbir kayda tabi olmaksızın işin projesinde öngörülen malzemenin tamamının ihzarat olarak ödenmesine imkan vermez. Hangi malzemenin ne zaman ve ne kadar ihzarat yapılacağı onaylı ihzarat iş programı belirler.

İhzarata konu boruların muayene ve kabul sürecinde müteahhit ve kurum idarecileri arasındaki yazışma ve tutanaklar ile hakedişin onaylanarak ödenmiş olması da idare onayı anlamına gelmez. Yazışma ve tutanaklar müteahhidin kullanmak istediği malzemenin işe uygunluğunun test edilmesine yönelik çalışmalardır. Malzemenin onaylanmış olması bu malzemenin imalatta kullanılabileceğine yönelik bir onaydır.

Diğer taraftan 2014 yılı içerisinde ihzarat bedeli ödemesinin yapılmış olmasının kamuya 763.854,90 TL yarar sağladığı ileri

sür÷lmekte ise de 2014 yılında yapılan ihzaratın 2015 yılında imalat girmesi durumunda bedeli 2014 yılı birim fiyatları ile değil, 2015 yılı birim fiyatları ile ödendiğinden burada idarenin herhangi bir karı bulunmamaktadır. Tam tersi, 2015 yılında alacağı parayı 2014 yılında alan yüklenici karlı duruma gelmektedir. Bu nedenlerle talebin reddedilerek Daire kararının tasdikinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. “denilmiştir.

Sorumlular ikinci temyiz dilekçelerinde ilk dilekçelerinden farklı olarak özetle;

88/13181 sayılı Fiyat Farkı Kararnamesinin İhzarat Tespiti ve Kesinti İşlemleri başlıklı 7'nci maddesinde; “Her yılın sonu itibariyle yapılmış ihzarat durumunu belirten bir tespit tutanağı düzenlenecektir. Yapılan bu tespitteki ihzarat miktarlarının tespit yılı ihzarat fiyatlarıyla (İhzaratın tespit bedelleri tutarı arasındaki fark, varsa ihale indirimini veya zammı uygulanmak suretiyle müteahhidin ilk hakedişinden kesilir. Sonraki hakedişlere ihzarat, uygulama yılı ihzarat fiyatları ile dahil edilir.

Söz konusu tespit tutanağındaki ihzarat miktarları o yıl içinde düzenlenmiş son hakedişteki ihzarat miktarlarından az olamaz. Ancak son hakedişten sonra o yılsonuna kadar imalata giren ihzarat varsa dikkate alınır.

Yılın sonu itibariyle yapılan tespit, iş programındaki ödenek diliminin harcanmadığının anlaşılması halinde, ihzarat durumunun tespiti ile ihzarat için kesilecek bedel farkı işlemleri, iş programındaki ödenek diliminin harcandığı

tarihten sonra düzenlenen ilk hakediş raporunda yapılır.

Sözleşmesinde göre ihzarat bedeli ödenen malzeme, yıllık iş programında olan iş kalemleri için o yıl yapılacak işe yeterli miktarda ihzar edilecektir. Yıl ihtiyacından fazla ihzar edilmiş malzemenin fazla kısmının bedeli ödenmeyecektir.

Ancak ileriki yıllar için gerekli olan malzeme, onaylı iş programına uygun olarak ve idarenin yazılı izni ile uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilebilir ve bedelleri ödenir.” hükmü yer aldığını; bu hükmün amacının, sözleşmesinde ve iş programında belirtilmiş yıllık ödenek dilimlerinin o yıl içinde yapılması planlanmış olan imalatlara harcanması olduğunu; söz konusu işte verilen süre uzatımı ödenek yetersizliğinden verildiğini ve ödenek dilimi kadar ödenek verilmemesinden dolayı yılı içinde planlanmış olan imalatların gerçekleştirilemediğini; ihzar edilen malzemeler de 2014 yılı içerisinde kullanılmadığından 2015 yılına kaldığını; söz konusu işte projede gösterilen miktardan fazla ihzarat kesinlikle yaptırılmadığını;

Ayrıca, iş programında gösterilmiş olsa dahi ödenek yetersizliğinin olmadığı bir durum düşünüldüğünde hızlı giden bir müteahhidin “İhzarat malzeme miktarı; projelere göre hesapla bulunan miktarı hiçbir şekilde geçemez.” hükmü gereğince tüm projeye göre hesapla bulunan tüm miktarı aynı yıl içinde ihzar etmesinin önünde bir engel bulunmadığının düşünüldüğünü;

Elbette ki 2014 yılında ihzar edilen malzeme, imalata girdiği dönemin (2015) fiyatlarıyla değerlendirildiğini ve bedel

farkının da bu şekilde kesildiğini; imalat bünyesine girmeyen ihzarat malzemesinin kalmadığını; ihzaratın projesinden fazla yapılmadığını; yılı içinde imalata girebilecek miktardan fazla yapıldığını; bu durumda kamu zararı oluşmadığını;

Müteahhidin 2015 yılında alacağı parayı 2014 yılında aldığı mütalaada belirtilmekle birlikte zaten hesaplanan kamu faydasının ihzarat malzemesinin 2015 yılında alınması durumunda İdarenin enflasyon sebebiyle uğrayacağı zararın belirlenmesi yöntemiyle yapıldığını; ihzarat malzemesi bir önceki yılda alınarak daha uygun bedele iş ikmal ettirildiğini; ihzaratın bedelinin alındığı dönemin fiyatları ile ödenmesi ve imalata girdiği dönemin fiyatları ile artış farkının kesilmesi gerektiğinin mevzuatın amir hükmü olduğunu; idarenin fazla bir ödeme yapmasının da söz konusu olmadığını belirtmişlerdir.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

Rapor dosyası ve ekli belgelerin incelenmesi neticesinde;

İhale tarihi 03.12.1997 olan ve ...-TL bedelle ... İnş. Taah.Tic. A.Ş. & ... İnş. San. Tic. A.Ş. iş ortaklığına ihale edilen ... Sulaması İşine ilişkin olarak, 2014 yılı hakediş ödemeleri ile (92-101 nolu hakedişler) uygulama yılı ihtiyacından fazla boru ve montaj malzemeleri bedellerinin ihzarat olarak ödendiği;

Ödemesi yapılan ihzarat miktarlarının yılsonuna kadar imalata çevrilmediği ve 17.766.688,00-TL ihzaratın 2015 yılına devredildiği görülmüştür.

88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Fiyat Farkı Kararnamesinin "İş Programları ve Ödenek Dilimleri" başlıklı 6'ncı maddesinde; "Müteahhitler, sözleşme yapıldıktan sonra ihale türüne göre iş kalemlerini, yıllık iş miktarlarını, ihzaratı, yıllık ödenekleri ve bunların aylara dağıtımını gösteren ayrıntılı bir iş programı yapacaklar ve idareye onaylatacaklardır." hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kararnamenin "İhzarat Tespiti ve Kesinti İşlemleri" başlıklı 7'nci maddesinde ise; "...Sözleşmesine göre ihzarat bedeli ödenen malzeme, yıllık iş programında olan iş kalemleri için o yıl yapılacak işe yeterli miktarda ihzar edilecektir. Yıl ihtiyacından fazla ihzar edilmiş malzemenin fazla kısmının bedeli ödenmeyecektir. Ancak, ileriki yıllar için gerekli olan malzeme, onaylı iş programına uygun olarak ve idarenin yazılı izini ile uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilebilir ve bedelleri ödenir." denilmektedir.

88/13181 sayılı Kararnamenin 7'nci maddesine göre, ihzarat bedeli ödenen malzeme, yıllık iş programında öngörülen o yıl yapılacak işe yetecek miktarda ihzar edilecektir. 0 yıl ihtiyacından fazla ihzar edilmiş malzemenin fazla kısmı için ise ihzarat bedeli ödenmeyecektir. Ancak, tasdikli iş programına uygun olmak koşulu ile ileriki yıllar için gerekli olan malzemenin ihzar edilmesi ve bedelinin ödenmesi idarenin yazılı izni ile mümkündür. İlam konusu işte de söz konusu ihzaratlar için ödeme yapılmak suretiyle açıkça izin verilmiş olduğu görülmüştür.

Bununla birlikte, 88/13181 sayılı BKK eki Esasların İhzarat Tespiti ve Kesinti İşlemlerini düzenleyen 7'nci maddesinin

birinci fıkrasında;

“Her yılın sonu itibariyle yapılmış ihzarat durumunu belirten bir tespit tutanağı düzenlenecektir. Yapılan bu tespitteki ihzarat miktarlarının tespit yılı ihzarat fiyatlarıyla (ihzaratın tespit yılı hakedişlerine giriş fiyatları) bedelleri tutarı ile aynı ihzarat miktarının ertesi yılın ihzarat fiyatlarıyla bedelleri tutarı arasındaki fark varsa ihale indirimi veya zammı uygulanmak suretiyle müteahhidin ilk hakedişinden kesilir. Sonraki hakedişlere ihzarat, uygulama yılı ihzarat fiyatları ile dahil edilir.” denilmektedir.

İnşaatta kullanılmak üzere şantiyeye getirilen malzemelere ihzarat ödemesi adı altında geçici bir ödeme yapılmaktadır. Bu malzeme bedelleri, sonuçta bünyesine girdikleri imalat iş kalemlerinin birim fiyatları içinde ve imalat yılı fiyatları ile ödenmiş olmaktadır. Bu bakımdan ihzarat malzemesinin alındığı yıl itibariyle fiyatı ile bedelinin ödenip ödenmemesinden ziyade, söz konusu ihzarat malzemesinin bünyesine girdiği imalat iş kaleminin gerçekleştiği yıl önemlidir. Çünkü söz konusu ihzarat malzemesinin nihai bedeli o zaman ödenmektedir. Bir ihzarat malzemesinin aynı yıl içinde hem ihzar edilmesi hem de imalata dönüşmesi halinde sorun yoktur. Zira, kümülatif gelen hakedişlerde imalata dönüşen ihzarat malzemesi ihzarat bölümünden çıkarılacağından bedeli bir nevi tenzil edilmiş olmaktadır.

Ancak, bir yıl içerisinde ve o yılın fiyatları ile ihzar edilen malzeme sonraki yıllarda imalata dönüşür ise sonraki yılın fiyatları ile tekrar değerlendirilmiş olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, idare önceki yıl fiyatlarıyla bedel ödediği malzemeyi yeni yılda yeni yılın fiyatlarıyla tekrar satın almaktadır. Hakedişin kümülatif niteliği ihzaratın önceki yıl

fiyatları ile bedelini tenzil etmesine karşın önceki yıl ile uygulama yılı arasındaki fiyat farkını gideremez. Bu farkın giderilmesi amacıyla, ihzarat bedelleri, ihzaratın imalata girdiği yılın fiyatları üzerinden kesintiye tabi tutulmakta ve reel olarak yüklenicinin haksız kazanç elde etmesine engel olunmaktadır. Böylece söz konusu kesinti sonunda, ihzarat malzemelerinin temin edildikleri yıl rayiçleri üzerinden imalata dönüşmeleri sağlanmış olmaktadır.

Bu durumda, ilam konusu olayda idare açısından kamu zararı olduğundan bahsetmek mümkün değildir. Ayrıca, İlam'da yapılmış olan kamu zararı hesaplama yönteminin de hiçbir yasal dayanağının da bulunmadığı görülmektedir.

Bu itibarla, sorumlu taleplerinin kabulü ile, 150 sayılı İlam'ın 5'inci maddesi ile verilen tazmin hükmünün KALDIRILMASINA, oy çokluğu ile,

Farklı gerekçe

Üye ... farklı gerekçesi:

İlamda; ... Sulaması İşinde, ihzar edilmiş olan boru ve montaj malzemeleri ödemesiyle ilgili olarak, idarenin yazılı izninin olmaması ve kamu kaynaklarının etkili ekonomik ve verimli kullanılmadığı gerekçeleriyle tazmin kararı verilmiştir.

88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Fiyat Farkı Kararnamesinin "İş Programları ve Ödenek Dilimleri" başlıklı

6'ncı maddesinde; "Müteahhitler, sözleşme yapıldıktan sonra ihale türüne göre iş kalemlerini, yıllık iş miktarlarını, ihzaratı, yıllık ödenekleri ve bunların aylara dağıtımını gösteren ayrıntılı bir iş programı yapacaklar ve idareye onaylatacaklardır." hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kararnamenin "İhzarat Tespiti ve Kesinti İşlemleri" başlıklı 7'nci maddesinde ise; "...Sözleşmesine göre ihzarat bedeli ödenen malzeme, yıllık iş programında olan iş kalemleri için o yıl yapılacak işe yeterli miktarda ihzar edilecektir. Yıl ihtiyacından fazla ihzar edilmiş malzemenin fazla kısmının bedeli ödenmeyecektir. Ancak, ileriki yıllar için gerekli olan malzeme, onaylı iş programına uygun olarak ve idarenin yazılı izini ile uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilebilir ve bedelleri ödenir." denilmektedir.

Söz konusu ilamın da dayanağı olan yukarıdaki düzenlemelere göre yüklenici, iş programında yıllık ihzaratı da gösterecek ve bu iş programı idare tarafından onaylanacaktır. Yine 7. Maddeye göre, ileriki yıllar için gerekli olan malzeme (ihzarat), onaylı iş programına uygun olarak ve idarenin yazılı izini ile uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilebilecek ve bedelleri ödenebilecektir. Kararnamede bu ödemelerin yazılı izinle yapılacağı düzenlenmiş ise de, öngörülen yazılı iznin belli bir şekli yoktur. Dolayısıyla idare tarafından yıllık ihzaratı da gösteren iş programının onaylanması ve bu iş programına uygun olarak ihzarat bedellerinin hakedişlerle idarece ödenmesi karşısında, bu malzemelerle ilgili idarenin izninin olmadığından bahsetmek hukuken mümkün olamaz. Kaldı ki münhasıran izin alınmaksızın yapılan bir ödeme sebebiyle kural olarak bir zararın doğması da mümkün değildir.

Ayrıca ilamda, Sözleşme eki DSİ Birim Fiyat Tarifleri ihzarat İşleri Uygulama Kriterleri bölümünde “İhzarat bedellerinin ödenebilmesi için malzemenin işbaşına getirilmiş olması ve işbaşında ölçülmesi gereklidir. İhzarat malzeme miktarı; projelere göre hesaplanan miktarı hiçbir şekilde geçemez ve inşaat bünyesine girecek malzemeye ihzarat bedeli ödenir..” denilmek suretiyle, bu işlerle ilgili özel düzenleme bulunduğu iddia edilmesine rağmen ilamda bu iddia değerlendirilmemiştir.

Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmaması hususu tazmin kararı gerekçesi olamaz.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, ihzarat ödemesi mevzuatına uygun olduğundan, tazmin hükmünün kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

Üye ... karşı oy gerekçesi:

88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Fiyat Farkı Kararnamesinin “İş Programları ve Ödenek Dilimleri” başlıklı 6’ncı maddesinde; “Müteahhitler, sözleşme yapıldıktan sonra ihale türüne göre iş kalemlerini, yıllık iş miktarlarını, ihzaratı, yıllık ödenekleri ve bunların aylara dağıtımını gösteren ayrıntılı bir iş programı yapacaklar ve idareye onaylatacaklardır.” hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kararnamenin “İhzarat Tespiti ve Kesinti İşlemleri” başlıklı 7’nci maddesinde ise; “...Sözleşmesine göre ihzarat bedeli ödenen malzeme, yıllık iş programında olan iş kalemleri için o yıl yapılacak işe yeterli miktarda ihzar edilecektir.

Yıl ihtiyacından fazla ihzar edilmiş malzemenin fazla kısmının bedeli ödenmeyecektir. Ancak, ileriki yıllar için gerekli olan malzeme, onaylı iş programına uygun olarak ve idarenin yazılı izini ile uygulama yılı ihtiyacından fazla miktarda ihzar edilebilir ve bedelleri ödenir.” denilmektedir.

88/13181 sayılı Kararnamenin 7’nci maddesine göre, ihzarat bedeli ödenen malzeme, yıllık iş programında öngörülen o yıl yapılacak işe yetecek miktarda ihzar edilecektir. 0 yıl ihtiyacından fazla ihzar edilmiş malzemenin fazla kısmı için ise ihzarat bedeli ödenmeyecektir. Ancak, tasdikli iş programına uygun olmak koşulu ile ileriki yıllar için gerekli olan malzemenin ihzar edilmesi ve bedelinin ödenmesi idarenin yazılı izni ile mümkündür. Fakat, İlam konusu İş’te yılı ihtiyacından fazla yapılan ve 2014 yılında toplam 17.766.688,00-TL olan ihzarat için İdarenin yazılı bir izninin olmadığı görülmüştür.

Dilekçede, 2014 yılında ihzar edilen malzeme nedeniyle kamu faydası sağlandığı; ihzarat malzemesinin bir önceki yılda alınarak daha uygun bedelle iş ikmal ettirildiği belirtilmiş olsa da,

88/13181 sayılı BKK eki Esasların İhzarat Tespiti ve Kesinti İşlemlerini düzenleyen 7’nci maddesinin birinci fıkrasında;

“Her yılın sonu itibarıyla yapılmış ihzarat durumunu belirten bir tespit tutanağı düzenlenecektir. Yapılan bu tespitteki ihzarat miktarlarının tespit yılı ihzarat fiyatlarıyla (ihzaratın tespit yılı hakedişlerine giriş fiyatları) bedelleri tutarı ile aynı ihzarat miktarının ertesi yılın

ihzarat fiyatlarıyla bedelleri tutarı arasındaki fark varsa ihale indirimi veya zammı uygulanmak suretiyle müteahhidin ilk hakedişinden kesilir. Sonraki hakedişlere ihzarat, uygulama yılı ihzarat fiyatları ile dahil edilir.” denilmektedir.

İnşaatta kullanılmak üzere şantiyeye getirilen malzemelere ihzarat ödemesi adı altında geçici bir ödeme yapılmaktadır. Bu malzeme bedelleri, sonuçta bünyesine girdikleri imalat iş kalemlerinin birim fiyatları içinde ve imalat yılı fiyatları ile ödenmiş olmaktadır. Bu bakımdan ihzarat malzemesinin alındığı yıl itibarıyla fiyatı ile bedelinin ödenip ödenmemesinden ziyade, söz konusu ihzarat malzemesinin bünyesine girdiği imalat iş kaleminin gerçekleştiği yıl önemlidir. Çünkü söz konusu ihzarat malzemesinin nihai bedeli o zaman ödenmektedir. Bir ihzarat malzemesinin aynı yıl içinde hem ihzar edilmesi hem de imalata dönüşmesi halinde sorun yoktur. Zira, kümülatif gelen hakedişlerde imalata dönüşen ihzarat malzemesi ihzarat bölümünden çıkarılacağından bedeli bir nevi tenzil edilmiş olmaktadır.

Ancak, bir yıl içerisinde ve o yılın fiyatları ile ihzar edilen malzeme sonraki yıllarda imalata dönüşür ise sonraki yılın fiyatları ile tekrar değerlendirilmiş olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, idare önceki yıl fiyatlarıyla bedel ödediği malzemeyi yeni yılda yeni yılın fiyatlarıyla tekrar satın almaktadır. Hakedişin kümülatif niteliği ihzaratın önceki yıl fiyatları ile bedelini tenzil etmesine karşın önceki yıl ile uygulama yılı arasındaki fiyat farkını gideremez. Bu farkın giderilmesi ihzarat kesintisi işlemi ile olmaktadır. Böylece söz konusu kesinti sonunda, ihzarat malzemelerinin temin edildikleri yıl rayiçleri üzerinden imalata dönüşmeleri sağlanmış olmaktadır.

İlam konusu işte, 2014 yılında ihzar edilen malzemeler ertesi yılın ilk hakedişine 2015 yılı fiyatları ile girmektedir. 88/13181 sayılı BKK eki Kararnamenin 7'nci maddesi, yükleniciye fazla ödeme yapılmaması amacıyla, 2014 yılındaki ihzarat bedelini sabitlemek istemiş ve 2015 yılına daha fazla bedelle giren ihzarat tutarı ile 2014 yılı ihzarat tutarı arasındaki farkın kesilmesini öngörmüştür. İhzarat 2015 yılında imalata girince zaten o yılın fiyatları ile yükleniciye ödenecektir. Dolayısıyla, yüklenicinin bir kaybı veya idarenin sağladığı bir fayda olmayacaktır. Aksine söz konusu işte yükleniciye 2014 yılında, o yıl ihtiyacından fazla ihzar edilmiş malzeme bedeli olarak toplam 17.766.688,00-TL ihzarat bedeli ödenerek mevzuat hükümlerine aykırı hareket edilmiştir.

Bu nedenle tazmin hükmünün Tasdikine karar verilmesi gerekir.

Karar verildiği 03.05.2017 tarih ve 43050 sayılı tutanakta yazılı olmakla iş bu ilâm tanzim kılındı.